

педагогіки та андрагогіки ПНПУ імені В. Г. Короленка. Полтава, 2021. № 22. С. 165-167. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/18367>

2. Кудря О. Виховання молоді в українських національних традиціях / О.В. Кудря. *Мистецтво української вишивки – життєдаєне джерело творчості, присвячена пам'яті Героя України, Заслуженого майстра народної творчості України В.С. Роїк* : матеріали наук.-практ. конф. (м. Полтава, 25-26 вересня 2014 р.) / упоряд. і ред. В.П. Титаренко ; Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2014. С. 85–89. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/7338>

3. Полтавська школа етнодизайну : кол. монографія / кол. авторів: М. І. Степаненко, Є. А. Антонович, В. Г. Бутенко, В. П. Тименко, А. Ю. Цина та ін. ; за заг. ред. В. П. Титаренко. Полтава : Астроя, 2020. С.124-135. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/16879>

Сиволап О. В.
вчителька початкових класів
Полтавської загальноосвітньої школа I-III ступенів
№ 9 Полтавської міської ради

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА ВИШИВКА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Формування національної самосвідомості учнів є актуальним завданням сучасної освіти, оскільки це сприяє розвитку здорової ідентичності та зміцненню культурних та суспільних зв'язків в умовах глобалізації. Національна самосвідомість не лише формує глибоке розуміння власної історії та культури, але й спонукає молодь до усвідомлення своїх прав та обов'язків як громадян своєї країни.

Важливість формування національної самосвідомості полягає в здатності підростаючого покоління розуміти своє місце в історії та

культури свого народу, розкривати індивідуальний та колективний потенціал в контексті національної спадщини [1]. Це також включає здатність аналізувати та критично оцінювати різні аспекти суспільного життя, від історичних подій до сучасних політичних реалій.

Освітні інституції грають ключову роль у цьому процесі, оскільки вони забезпечують не тільки знання про національну історію, літературу, мову і мистецтво, але й формують умови для осмислення цих знань в контексті сучасності. Інтеграція культурної освіти в шкільну практику може включати різноманітні проєкти, музейні візити, зустрічі з відомими культурними та громадськими діячами, що сприяють більш глибокому зануренню учнів у національний контекст.

Українська народна вишивка як засіб формування національної самосвідомості учнів початкових класів відіграє важливу роль у виховному процесі. Включення елементів народного мистецтва в освітню програму має не тільки культурне, але й глибоке психологічне значення, оскільки допомагає дітям формувати здорове почуття національної приналежності та гордості за свою країну [2].

Вишивка в Україні — це спосіб збереження історії та традицій через символічні орнаменти та колорит, які передаються з покоління в покоління. Вивчення вишивки у початкових класах сприяє залученню дітей до багатства народної культури, навчає їх розумінню та оцінці традиційних символів, мотивів та технік, які є унікальними для української культури [3-5].

Заняття з учнями початкових класів в ЗЗСО дають можливість вивчати історію української вишивки та її роль у формуванні національної ідентичності. Через різноманітні проєкти діти не тільки розвивають свої творчі здібності, але й вчаться цінувати і продовжувати культурні традиції своєї країни.

Такий підхід допомагає учням початкових класів розуміти значення народного мистецтва в житті сучасної людини, а також сприяє

формуванню їхньої ідентичності як активних членів своєї громади та пошанувачів української культури. Українська народна вишивка використовується як ефективний засіб патріотичного виховання.

Включення навчального матеріалу про українську народну вишивку у шкільну програму також сприяє зміцненню зв'язків між поколіннями, адже часто старше покоління, яке володіє цим мистецтвом, залучаються до освітнього процесу, діляться своїми знаннями і досвідом з молодшим поколінням. Такі зустрічі не тільки збагачують навчальний процес, але й сприяють зміцненню сімейних та культурних зв'язків, передаючи важливі навички та знання в інтерактивній і захоплюючій формі. Діти вчаться поважати старше покоління та їх внесок у збереження культурної спадщини.

Відзначимо, що інтеграція навчального матеріалу з української вишивки в освітній процес може слугувати з'єднувальною ланкою для вивчення інших аспектів української культури українського народу, таких як мова, література, історія, музика та танці. Це створює комплексний підхід до виховання, де кожен предмет взаємодіє з іншими, збагачуючи досвід та знання дітей.

Отже, вишивка стає не просто предметом для вивчення, а засобом всебічного розвитку особистості, засобом формування сильної, свідомої, гордої та творчої нації. Вивчення української вишивки в початкових класах є значущим вкладом у розвиток національної самосвідомості підростаючого покоління, культурного розмаїття та виховання майбутніх поколінь на засадах поваги до власної історії та традицій.

Список використаних джерел

1. Коваль Т. Українські народні традиції та звичаї як засіб національного виховання молодших школярів в умовах НУШ. Актуальні питання у сучасній науці. 2022. № 2(2). С. 546–554.

2. Кудря О. В. Вишивка як засіб прилучення молоді до надбань національної культури. Генеза полотняного літопису у творчості майстра

народного мистецтва Олександрі Великодної : матеріали наук.-практ. конф. (Полтава, 23 квітня 2014 р.) / упоряд. і ред. В. П. Титаренко. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2014. С. 59–63.

3. Срібна Ю. А., Матюшова Ю. С. Вишивальне мистецтво Полтавщини у творах народних майстринь. Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Полтава, 2022 р.) Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. С. 103-108.

4. Титаренко В. П. Полтавська традиційна вишивка: минуле і сучасне (виховний аспект): навч.-метод. посіб. Полтава : Верстка, 2000. 136 с.

5. Полтавська школа етнодизайну: кол. монографія / кол. авторів: Степаненко М. І., Антонович Є. А., Бутенко В. Г., Тименко В. П., Цина А. Ю. та ін. ; за заг. ред. Титаренко В. П. Полтава : Вид-во «Астроя», 2020. 212 с

*Плескач І. М.
вчителька початкових класів,
Супрунівського навчально-виховного комплексу
Полтавської міської ради*

ВИХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ВИШИВКИ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ НАЦІОНАЛЬНО- ПЕТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Національно-патріотичне виховання шкільної молоді в Україні є важливим педагогічним завданням, яке спрямоване на формування громадянської свідомості, поваги до державних символів, історії та культури країни. Виховання любові до Батьківщини, розуміння своїх коренів та ідентичності є ключовими аспектами цього процесу. Освіта в цьому контексті виконує не просто інформативну функцію, але й формує відповідальне ставлення до розбудови майбутнього країни.